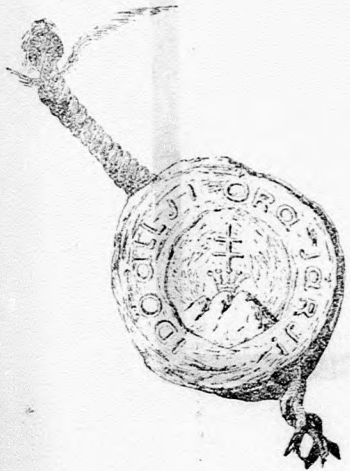

24

ELŐKELŐ: VILÁG

• HETENKENT MEGJELENŐ FOLYÓIRAT.
• A MAGYAR NEMES-TÁRSASÁG SZÁMÁRA.

MDCCLXXXVIII. I. ÉVFOLYAM.

18

„ELŐKELŐ VILAG“

hetenkint (szerdán) megjelenő szépirodalmi és társadalmi folyóirat a magyar nemes társaság számára.

Előfizetési árak:	Szerkeszti és kiadja:	Szerk. és kiadóhivatal:
Egész évre 20.—	Lengyel Gizella.	BUDAPEST,
Egyes szám 50		VII. ker., István-út 40. szám.

Egy a jobb körökhöz tartozó urinő a legjutányosabban vállal el mindennemű színes diszhimzést, vidéki megrendeléseket a kézimunkához, anyagok elsőrendű gyárbani bevásárlását, színek összeállítását szintén elvállalja mérsékelt díjért. Kivánatra megkezdett munkákat készíti, hogy a megrendelő tovább himezheti. —
G. M. műhimzőnő, Budapest, István-ut 13. B) ajtó 2.

ELŐKELŐ VILÁG

Szerkeszti és kiadja: LENGYEL GIZELLA.

Uj idők.

Irta: Szabó Sándor.

Mindent meg tudunk bocsítani a demokráciának, csak azt nem, hogy a demokráciát, az emberek egyenlősítését úgy érti, hogy minden, a mi a középszerűség színvonalán fölül van, szálljon le erre a színvonalra, vagy még alább, le a sárba. A nemes váljék nemtelenné, a lángész foltozzon csizmát, a tudós tagadja meg tudását, a gazdag mondjon le keze és szelleme munkájával szerzett jólétéről, szóval legyünk mind egyenlők és testvérek — a sárban.

Igy értelmezik a demokráciát mai apostolai.

Szerenesére ez a demokrácia lejárt magát, mielőtt nagy kárt tehetett volna az emberi társadalomban. Kezd megint felülkerekedni a józanabb, nemesebb felfogás. Az, hogy az egyenlőséget nem a sárban, hanem fönn az eszményi magasságban keressük; nem a műveletlenségben, nemtelenségben és nyomorban, hanem a műveltségben, nemességben és testi-lelki jólétben. Ne legyünk egyenlően tudatlanok és nyomorultak, hanem egyképen műveltek, tanultak, nemesek és gazdagok, vagy legalább törekedjünk erre az egyenlőségre és adjuk meg mindenkinek egyaránt a lehetőséget a cél elérésére.

Joggal mondhatjuk ebből kifolyólag, hogy az egész társadalmi probléma megoldása azoknak a kezében van, a kik közművelődésünk sorsát intézik és örömmel látjuk, hogy ezek a férfiak megértik a reájuk háruló korszakalkotó feladat jelentőségét és azon az uton keresik a nagy probléma megoldását, a melyet itt megjelöltünk.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek a művészetek népszerűségére tett intézkedéseit eddig csak a művészetek szempontjából tárgyalta a közvélemény. Mi ezt a művészeti szempontot igen nagyon alárendelt jelentőségűnek tartjuk ama nagy jelentőség mellett, a mely e reformok társadalmi hatásában rejlik.

Társadalmi reformot jelent a közoktatásügyi miniszter merész, de nemes kezdése. Azt jelenti, hogy szűnjék meg a társadalmi osztályok közötti nagy ellentét, de nem azzal, hogy a tudás, a művészet, a nemesség süllyedjen le az ut sárába, hanem azzal, hogy az egész emberiség, az eddig elhanyagolt társadalmi réteg emelkedjék fel a tudás, a művészet, a lelki nemesség magasabb, tisztább légkörébe.

A közoktatásügyi miniszter kezdése nagy és öröndetes esemény a magyar társadalom fejlődésében, áldassék a neve annak, a ki társadalmunk nevelőinek megmutatta ezt az igazi, helyes utját a társadalom ujjaáteremtésének.

Nyílt levél a Szerkesztőnőhöz!

Tisztelt Nagysád!

A b. lapjában felvetett gyönyörű eszméhez úgy tartom, hogy minden magyar nőnek honleányi kötelessége hozzá járulni.

Nekünk magyar nőknek, kik védangyalunkat, legfőbb jóltevőnket siratjuk az oly tragikus halállal elhunyt királynénkban, nem szabad elmaradnunk az országos gyász, a nemzeti nagy veszteség maradandóbb kifejezésétől.

És erre nézve mily gyönyörű gondolat az „Előkelő Világ” által kezdeményezett részvét-album átadása szeretett királyunknak.

Semmiivel sem fejezhetnénk ki méltóbban feledhetetlen Nagyasszonyunk iránti soha nem szűnő hálánkat, mintha eljövünk szentelt sírjához és igaz könnyeinkkel áztatjuk az örökzöld leveleket, melyek drága hamvai fölé borulnak.

Semmiivel sem fejezhetjük ki méltóbban részvétünket, ragaszkodásunkat jó királyunk iránt, mintha magas színe elé járulva az összes magyar nők nevében lábaihoz tesszük hódolatunkat.

Valóban szép gondolat, mely méltó arra, hogy megvalósuljon.

Nem kell hozzá egyéb, csak a magyar nők lelkesedése és ez soha sem hiányzott, ha nemes, fenkölt eszmékről volt szó.

Általános panasz a társadalmi és erkölcsi stüledés, corruptiót emlegetnek minden politikai szenationál — mi bajunk nekünk nőknek azzal! — Ami utunk az élet kálváriájának azon vonalán vezet, hol még virág nyílik, dalos madár száll a levegőben és lelkeinket nem sebb eszméktől áthatva megtanítja érezni és lelkesülni.

A törzsem csodákat beszél a magyar nő lelkesedéséről, társadalmunk néha óriási lépteket teszen csupán e nemes támogatás segélyével, közügyeink gyakran a lehetetlenséggel határos fellendülésnek örvendnek, csupán a gyöngédnek nevezett női akarat erő és nemes lelkesültség következtében. És most ne tudnánk megvalósítani e szép és a magyar nőkhöz oly méltó eszmét! . . .

Örök szégyen lenne ez rajtunk. Nem kellene nagy anyagiáldozatok hozzá, csak fillérek, nem kell erőfeszítés csak egy kis lelkesültség.

Ha öt-hatszáz nő megérti e gyönyörű gondolat intencióját, megvalósulhat a szép terv, és a magyar nők önmagukhoz, történelmi múltjukhoz és nagy halottjuk emlékéhez méltóan fogják leróni kötelességüket!

És ennyi igaz honleány, lelkes magyar nő csak található a hazában! . . .

Hisz még nem fajult el Árpád vére!

Ön fejezte a szép eszmét t. szerkesztőnő, nekünk örök szégyen lenne ha nem értenék meg.

De hát akkor nem volnánk magyar nők s pedig azok vagyunk, azok leszünk!

Ime a magam részéről hozom a filléreket, nem maradok egyedül.

Mellékelve küldök egy koronát a részvét-album költségének fedezésére. Tisztelő hiva

Harmath Lujza.

Nem érdekelt . . .

Irtá: Pap Kálmán.

Nem érdekelt engem játék
A mikor még gyermek voltam;
Álmodtam dicsőségről
A többtől elvoultan.

Majd mint ifju reményekkel
Léptem ki a nagyvilágba,
S azt gondoltam érkezésem
A nagy világ lesi, várja.

S im' a férfit mind elhagyták
Szép remények, gyermek álmok . . .
De minek is zavarnának
Mikor kenyér után járok.

Eszterházyak.

-- Irtá: Vay Sándor gróf. --

Fényes két magyar család sarja egyesül abban a frigyben, amely az egyház áldásával herczeg Eszterházy Miklóst és Cziráky Margit grólkisasszonyt, Cziráky Antal gróf és néhai Eszterházy Alice grófnő házat köti össze.

Az Eszterházy-család az Illyesházyakkal együtt a Salamon-nemzetség közös sarjadéka és neve a Csallóköz birtokosai közt már a XII. században előfordul. Bizonyosága ennek Fejér György, Codex Diplomaticus című munkájának II. kötete, amely több ilyen nevű csallóközi birtokosról emlékezik. 1228-ban osztottak meg Salamonnak fiai, Péter és Illés atyai birtokaikon s ekkor az utóbbi az Illyesházy, Péter pedig a Szerházi-család ágának törzse lón.

A Szerházi vagy Serházi törzsből élt 1549-ben Benedek, aki nőül vevén Besseney György Ilona nevű leányát, ezzel a galant-hai birtokot kapta. Ferencz nevű fia tekinthető tulajdonképen az Eszterházy család törzsének, aki előbb Szempcezen volt harminczados, majd Pozsonyvármegyének az alispánja, és először irta nevét Eszterházy-nak.

Eszterházy Ferencznek Illesházy Zsófiától származott fiai alapították a család zólyomi, cseszneki és fraknói ágát. Dániel, Pál és Miklós fivérek közül, ez utóbbi játszotta a legnagyobb szerepet.

1582-ben született Galanthán és a református vallásról áttérvén a katolikusra, egyik legkedvesebb embere lett II. Ferdinándnak, koronázásánál Eszterházy Pál vitte az ország zászlóját és a király által Szent István kardjával aransarkantus vitézzé ültetett.

1625-ben a pozsonyi országgyűlésen nádor lett, egy év mulva pedig Fraknót kapván, örökös grófjává tette a fejedelmi kegy. Fraknónál már előbb Kis-Martont kapta donatioba. még pedig a

nicholsburgi béke bölcsek megkötésében történt érdemeiért. Eszterházy Miklós kétszer nősült. Első neje Deseffy Orsolya, Mágócsy Ferenc özvegye óriási vagyont hozott a házhoz, második neje, szintén özvegy asszony, néhai Thurzó Imre felesége, bedeghi Nyáry Krisztina volt.

Gyermekai közül István 1642-ben, huszonhat éves korában halt el, Mária Drugeth György neje lett, László pedig, korának egyik legjobb embere 1652-ben, Vezekénynél, a törökök ellen csatában esett el. Kivüle még három más Eszterházy halt itt hősi halált és a halotti beszédek közt nevezetes Hoffmann Pál pécsi püspöknek, a Vezekénynél elesett négy Eszterházy fölött mondott parentatioja.

Maga Eszterházy Miklós, az első fraknoi gróf, Nagy-Héflányban halt meg és Nagy-Szombatban temettetett el, az általa építtetett egyetemi egyházban.

Ebből a vonalból érdekes megemlíteni Antal pápai kapitányt, talán ez egyedüli rebellis Eszterházyt, aki törhetlen hűve volt II. Rákóczi Ferencnek, vele Rodostóba bujdosott és ott is halt meg. Miklós felelő leveleiben gyakran emlékezik róla és a hűvek hívének mondja.

Életrajzírója volt fivére József, Komárom vármegye főispánja, kitűnő hűve a dynastiának, és egyik vezérférfia a hathoilkus egyháznak. Peter Kollinovits tudós jezsuita írta meg életrajzát, mely egyszerűsége miatt érdekes kortörténeti tanulmány az akkori vallási viilongásokról.

Nagy alkja ennek az ágnak Esterházy Károly, Eszterházy Ferenc borsodi főispán és Pálffy Szidónia grófnő fia, aki a pápi pályára lépve előbb váci püspök, majd 1761-től 1799-ig egri püspök volt. Ő volt Mária Teréziának egyik legkevesebb főpapja, aki Eger számára az érsekség létesítését kérte, de már fölállítását nem érthette meg.

Eszterházy Károly nagy ünnepekkel fogadta egyszer II. József császárt, aki tudvalevőleg nem volt nagy barátja a papoknak. A püspök hatlovas hintóját látva, nem állhatta meg, hogy sarkastikusan oda ne vágja:

— Igazán remek fogat, nem is hinné az ember, főpapnak ilyen fogatját látva, hogy valamikor Jézus Krisztus csak számárháton járt.

— Igaz — felelé gyorsan a főpap — hogy ő mint egy bethlehem-i ács fia, én pedig mint gróf Eszterházyé születtem!

És mikor a székesegyházba mentek, akkor is Eszterházy lépett be előbb, s maga után hagyta menni a császárt, mondván:

— Elessen precedit . . . itt én vagyok az első! Az Eszterházyak fényűzéséről köteteket lehetne írni, de olyan fényűzés volt ez, amely csak a hazának használt, emelve mindenféle szépművészeteket, zenét, irodalmat, festészetet.

Igy Eszterházy Miklós-József a nagy zeneenthusiasta alapította a múlt században oly híres kismartoni zenekart, melynek

hosszu éveken át a halhatatlan kompozitőr, Haydn volt a karmestere. Kis-Marton fejedelmi fényű ünnepeknek volt színhelye ez időtájt is. 1769-ben maga Mária Terézia királyné is megtisztelte látogatásával a nagynevű családot.

Az 1765. december 15-én született Miklós herceg pedig Bécsben, a Mariahilfen lévő palotájában vetette meg alapját a nagybecsű Eszterházy-képtárnak, amely egyike volt a birodalom legnevezetesebb galériáinak. Ő rendezte eszterházi kastélyában azokat a világra szóló fejedelmi ünnepélyeket, amelyekeken külön olasz énekes-társaság és balletkar mulattatta a vendégeket. Besenye György, az ismert testőríró, „Eszterházy Vigasságok” czímen egy kis könyvecskében örökítette meg az ünnepélyeket és emlékezett a balletkar csillagáról, Delphin kisasszonyról.

Eszterházy János-Károly a század huszas éveiben Schubertnek, a kitünő dalköltőnek volt bőkezű pártfogója, és a gróf zelizi kastélyában több örökszép dalt, így a Divertissement hongroise cziműt is komponálta. Schubert haláláig rajongó lelkesedéssel emlékezett a zenebarát grófi családról, és barátaihoz írott leveleiben csalogány-fészeknek nevezi Zelizt.

Mint katonák, mint államférfiak, hazánk történelmében mindig kiváló helyet foglaltak el az Eszterházyak. — Törhetlen hivei királyuk és szentegyházuknak.

Esterházy Miklós herceg, akinek atyja csak pár hónap előtt hunyt el, mindenben örökölte ősei nagy erényeit, azokat a hagyományokat, mely hazánk e fényes családját nemes és magasztos cselekedetekre mintegy kötelezi.

Még egészen fiatal ember, aki pályája kezdetén áll, de már is a legszebb jövő zálogát birja benne közéletünk.

Cziráky Margit grófnő, arisztokrata leányaink egyik legszebbike, bizonyára szintén tudatában van annak a magasztos hivatásnak, ami Magyarországon egy Eszterházy hercegnére vár, és vállvetve működend fényével régi tradíciók ápolásában.

Daczára sok filantrop intézményünknek, temérdek nálunk a nyomor. A jó kabátos nyomor különösen, a mely röstel kunyorálni, nem kopogtat ajtóról-ajtóra s a melynek nem egy tehetséges művész, ambitiózus író esik áldozatául.

Azok az Eszterházyak, akik egy Haydnt, egy Schubertet támogattak, azok, akik anynyiszor letörülték a szenvedők könyeit, méltó utódokat hagytak bizonyára nekünk ebben a nemes párban. Boldogságuk tavaszi fényre váltja az ős bomlatát. — Kis-Marton, a magyar Versaille kitarja kapuit a nászi örömmek — s nemsokára oly otthona lesz a muzsáknak is, mint volt a nagy Miklós József e világhírű Mecénás életében.

Őszi levelek.

Írta: Lengyel Elza.

Rábízom bánatom
A vándor madárra,
Vigye el magával
Abb' a szebb hazába.

Abb' a szebb hazába,
Ragyogó vidékre;
Szívárványon keljen,
Egyenest az égbe!

Ott a magas égbe'
Megtisztul a bánat,
Belőle ragyogó
Fényes csillag támad...

Aztán nem lesz enyém,
Sem a tied többé!...
Csak az igazságos
Istené — örökké!...

Madár!... ne vidd még se,
Ne vidd oly messzire;
Ejtsd be a hullámozó
Tenger közepibe.

Az én fájó könnyem,
Nem vesz ott se kárba,
Vissza kerül tudom,
Igaz gyönggyé válva!

S lesz majd egy valaki;
Ki magára rakja, —
Ó az a valaki,
A nagy világ rabja,

S nem tudja, nem sejtí,
— Bálványát szeretve, —
Hogy az a hideg gyöngy —
Forró könnyem cseppje.

ARAB KÖZMONDÁS.

A ki tudatlan s nem tudja, hogy tudatlan, az balga; kerüld őt; a ki tudatlan és tudja, hogy tudatlan, az szerény; oktasd őt; a ki tud valamit, de nem tudja, hogy tud, az nincs ébren; keltsd őt fel álmából; a ki tud valamit s tudja, hogy tud, az böles, kövesd őt.

Zsolt arája.

— Irta: Huszár Miklós. —

Zemplénmegye kies vidékén, ott hol most Szerencs, a hajdani Rákóczy vár fekszik, a terebélyes fák árnyában állt a rögtönzött áldozat-oltár s körülötte csoportosultak a magyar és kun vezérek, a legelőkelőbb törzsfők s azoknak nejei és leányai. Távolabb a honkereső nemzet ezrei, meg ezrei voltak láthatók.

A táltosok énekeltek, miközben Lehel megfujta kürtjét, melynek hatalmas hangja tudatta Álmos fejedelem és fia Árpád vezér érkezését.

Az ősz főtáltos az oltár elé állt és néhány perczig az ég felé tekintve, halk hála-imát mondott, azután a bonczok felé fordult s a kezében lévő aranybottal intett.

E jelre ismét megzendült Lehel kürtje s előhozták az áldozara szánt prüsszögő hófehér mént s áhitatos éneklés közepette feláldozták Hadúrnak.

Ezután egy tündér szépségű hölgy jelent meg, kezében ezüst sodronyokból készült kosárral s a mint a főtáltos elé ért s mélyen meghajolt, felnyitotta a kosár fedelét s szabad repülést engedett egy pár hófehér galambnak.

A főtáltos vizsga szemekkel kísérte reptüket s aztán az áldozat belrészeire vetvén kémlelő tekintetét.

Minden szem a főtáltos ajkaira tapadt, melyek rövid szünet után megnyitak.

— Fejedelmi vezér! — szólt a főtáltos — ti többi vezérek, törzsfők, előkelő vitézek s egész vitézlő nemzet! Hadúr nevében szólnak hozzátok ajkaim, mint szóltak, midőn elindultunk Ural bércei közül, visszaszerzendők Etele után maradt ősi örökünket. A madarak röpte, a feláldozott mén szívében s belsejében látott jelek utá ismét győzelmet jóslak Hadúr nevében s jóslatom be fog teljesülni. Fényes diadal vár reátok; mert Maróth rabotokká lesz s nemzetünk elfoglalja ősi örökét s örök időkhig fog élni s virulni a földön, melyről Etele s hősei rémülésbe ejtették a világot.

Most aztán száz, meg száz kürt és tárogató hangzott szerteszét. A harczszomjas nemzet két vezére, Ócsüb és Velek a fejedelem elé lépett s a főtáltos intésére csend lőn.

— Fel gyorsan paripáitokra hős vitézek! — szólt a fejedelem — gyorsan Bihar felé s alázzátok meg a makacs Maróthot.

A fejedelem szavai után feltűnt egy vérvörös zászló s mellette a vérbemártott kard. Lóra kapott a vitéz sereg s megindult Bihar felé.

Majdnem ugyanakkor a Bodrog vidékén, Bihar mellett is történt áldozás, ott is győzelmet jövendölt a főpap Maróthnak, a konok bihari vezérnek; ki kétszer visszautasította Árpád hódolást követelő követeit, remélve, hogy Zalántól segílyt nyerend.

Zalántól nem érkezett meg a segíly s a harcz kezdetét vette. A bolgárok bátran, hősiesen, elszántan küzdöttek. Ember ember

ellen s vivott minden felé; dúsan arattak a kardok, ötek a nyilak, kopják és bárdok, halomként feküdtek mindenfelé a holttestek s rémséges volt a küzdők kiáltása és a sebesültek jajgatása. A mindkét részről tömérdek áldozatba került harcz reggeltől késő estig tartott s mire a hold fényugaraik kezdé árasztani, már zengtek a magyarság diadalt hirdető kürtjei; Maroth sulyos sebbel terhelten vitetett Bihar felé, megfutamodott népe pedig vad rendetlenségben futott a hegyek közé.

Árpád nem követé Etele példáját; nem erőszak, rémuralom s kegyetlenkedéssel chajtá megalapítani s megszilárdítani új országa alapját, hanem a nagylelkűség, kegyelem s hála által csatolni magához mindazokat, kiket legyőzend diadalmas fegyvere.

Midőn Maróth földére ért, hogy elrettentse őt az ellenállástól, halállal fenyegette, ha nem ismeri el főuri hatalmát; szive azonban mást határozott s amint eléje vezetett a meggyőzött vezér, ki életéért, neje és leánya a nyolcz éves kis Hamzáért könyörgött, nem hallgatott a többek tanácsára, kik a kiontott vér megboszulását sürgették, hanem fölemelte a megalázottat s meghagyta előbbi állásában, csupán azt kívánván tőle, hogy főuralmát ismerje el s mint alattvalója, legyen egyszersmind frigytársa s szálljon vele csatába mindazok ellen, kik ellensegei. Hős Maróth meghajtá fejét s hűséget esküdött.

Mikor a kis Hamza édes atyja életben maradásáról értesült, Árpád elé vitte magát, hogy köszönetet mondjon a kegyért, mely által legdrágább kincsét, édes atyját vissza adta neki.

Árpád látván a gyönyörű gyermeket, az a gondolat villant meg agyában, vajjon nem cselekednék-e helyesen, ha eljegyezne fiával, leendő ökössével Zsolttal?

Az eszmé, melyet a szép gyermek iránt táplált szivében, a rokonszenv táplálta s miután Zsolt, kit azonnal megkérdezett, mint tetszik neki a vezér leánya s kész lenne-e azt nőül venni, — azt felelé, hogy mivel kétségtelen, hogy e gyönyörű bimbóból, néhány év múlva fésző rózsza leend, örömmel kész keblére tűzni a visszafoglalt ősi föld ezen tündérbáju virágát.

Árpád azonnal tudatta szándékát Maróthtal s nejével, kik az ajándékot örömmel fogadták s az eljegyzés csakhamar megtörtént.

Zsolt ősi szokás szerint föllesztette Hamzár homlokára a nap jelvényét s körülkeríté derekát drága kövekből készült övvel és megajándékozá egy nagy értékű fátyollal, hogy azt idővel, ha majd házassági frigyük megkötetik, mint arra fején viselje.

Es valamint a bimbóból virág lesz, úgy lön pár év múlva a gyönyörűen kifejllett leányból is asszony.

Fényes küldöttség ment érte, melyet a boldog örömapa és örömanya tárt karokkal fogadott.

Miután a vőfély, Ketel vezér tizenöt éves fia Tolma és a násznagy az ősz Ketel vezér, kikérték a szülői házból az eljegyzett arát, dus lakoma után utnak indult a nászmenet Árpád táborába,

mely az Eger folyó partján — a mai Szihalom helyén terült el. Az ifju fejedelem küldöttségéhez csatlakozott a menyasszony kísérete, mely festői öltözetével nagyban emelte a nászmenet szépségét.

Elöl dússörényű, fekete paripán lovagolt Tolma. Utána a magyar nemzet legelőbbkelő családok ivadéakai, kincseket érő öltözetekben.

Vállaikon oroszlán, tigris és párducz kacagányok lógtak, saszallós fővegeik mellett zöld galyak hirdették az ünnepélyt.

Azután jöttek hófehér méneken ülő, hófehér öltözetű dalosok s különböző színű mezt viselő kürtösök, amazok üde, zöld koszorúkkal fejükön, ezek virágsokrokkal műszereiken, melyekkel vigzenét harsogtattak mindannyiszor, midőn megszűnt a dalosok éneke.

A zenélő és éneklő csapat után az ősz Ete vezér lovagolt vagy ötven túihaladt korú bajnok kíséretében.

Nyomukat követték a bihari előkelőség ivadéakai.

Ezen csapat mögött apró lovakon ülő, rózsaszínű bő köntösbe öltözött tizenkét-tizenöt éves bolgár leánykák jöttek, virákoszorúval fejükön s zöld galyakkal kezeikben. Utánuk a magyar leányokból alakult lovascsapat, közbe fogva a ritka szépségű tizenöt éves Hamzárt, ki fehér koszorúval, fürtűs fején a nap drága kő ékes jelvényével homlokán s ezreket érő bolgár női öltözetben gyöngéd termetén egy szép fehér lovon ült, melyet Zsolt küldött neki ajándéknak.

A fejedelmi jegyesét — Hamzárt — környező magyar leányok csapatát Maróth és neje követték szintén lóháton s a legfényesebb díszöltözetben s rangjuk minden jelvényeivel. Utánuk egy ősz bolgár vele egykorú vitézek által kísérve.

A menetet társzekerek zárták be, melyeken az ara hozománya volt. Nagy, nyílt ládák, színig telve arany és ezüst pénzzel, női arany ékszerekkel, ivó és evő edényekkel, és drága szövetekből készült köntösökkel.

Igy jutott el a szép bolgár hölgy Árpád táborába s a mint oda ért a leveles szín elé, ősi szokás szerint s az egész győztes nemzet láttára véghez ment az ünnepélyes esküvő, mely a meggyőzött s győzedelmes nép testvéri szövetségének erős kapcsává vált s tetemesen elősegíté az eldöntő diadalt, melyet csakkamar kivivott a gőgös Zalán felett Árpád vezér.

Hamzár méltó volt férjéhez s annak nemzetéhez, ki csak hamar fiat szülvén, Taksonyt s így ősvé lón a dicső Árpád-háznak, mely annyi jeles s hős fejedelmet adott hazánknak, hogy joggal elmondhatjuk, miként a világtörténelem, nem mutathat elő oly fejedelmi családot, melyhez annyi dicső s fényes emlék lenne csatolva s melyből annyi magasztos jellemű erénydús hölgy származott.

Naplómból.

Írta: Lányi Ernő.

Igazi embernek azt tartom, aki sohasem tudja eltitkolni, hogy tulajdonképpen nem az.

Az igazság Istennek édes gyermeke, — láthatatlan mint Ő. Hiszünk benne, mert hinni akarunk.

Mai napság nem feszítenék keresztre Őt. Csak az ujságok hallgatnák agyon.

A bűn és erény között a válaszfal oly vékony, hogy gyakran egy gyöngéd női láb is képes ledönteni.

A hűtlenség, a szerelemben nem egyéb arra való kísérletnél, hogy feltalálhassuk azt az igazi ideált, akihez hivek tudnánk maradni.

Hangszerrel bírní, nem egyértelmű azzal, hogy zeneértők vagyunk.

Ádám apánknak akármennyi hibája lehetett; de annyi bizonyos, hogy hű férj volt. Igaz ugyan, hogy Éva egyetlen nő volt a világon.

Anyánk minden csókja egy-egy bocsánatkérés azért, hogy szűllettünk.

Irodalom.

Berczik Árpád „Őszi hajtás“ című egy kötetet adott ki, mely a Kisfaludy-társaság ez idei könyv-illetményeül jelent meg. A kötet tízennyolcz elbeszélést foglal magában.

Tutsek Anna legújabb kötetének, melyet az Atheneum bocsátott közre — „Magunkról“ a címe. Az egész mű a szerző költői lelkületéről és az életerős megfigyelésről tesz tanúságot. Az elbeszélések legszebb részei azok az apró történetek, melyekben a gyermekeké a főszerep.

Mantureaniné-Hrabovszky Julia könyvének a címe az „Asszony szerelem.“ Beszéleyeinek tárgya az életből van merítve. Figyelmet érdemel „Amint ő akarja“ című műve, melyben a férfi és nő szerelmének különbsége és a két nem harcza azért a szerelemért van megkapóan vázolva.

A nyíregyházi Bessenyei szobor leleplezése alkalmára hirdetett óra-pályázatot Sajó Sándor jászberényi főgimnasiunai tanár „Bessenyei“ című ódája nyerte el.

A hét története.

A magyar hölgyek „Részvét-albuma“ pályázatának határ-ideje tegnap lejárván, a következő jeligés pálya munkák érkeztek be: „Mi asszonyunk könyörögi érettünk“, „Halhatatlanság“, „Szeretet az örök béke“, „Sirunk“ és „Nagy szomorúsággal illetett az Ur bennünket“. Az alegoria pályázata meddő maradt. Egyetlen egy pályamű sem érkezett. A bíráló bizottság december hó első felében ül össze, a beérkezett pályaművek felett dönteni.

A király folyó hó 13-án Vasárnap utazott el Budapestről a toskánai főhercegnő temetésére. A temetés Bécsben 14-én nagy pompával tartatott meg. A gyászmenet az összes harangok zugása mellett a József téren az Augustinus és Tegethof-utcán keresztül a Kapuczinusok templomába ment, amelynek belseje fekete draperiával volt díszítve. A városi tanács, a papság, a király, Lipót bajor herceg, Frigyes Ágost szász herceg, Trapáni grófnő, Ferdinánd, Lipót Ferdinánd, József Ferdinánd, Péter Ferdinánd, Lipót Szalvátor, Ferencz Szalvátor, Lajos Szalvátor hercegek, Anna, Blanka, Mária Valéria királyi hercegnők, az ysenburgi hercegnő, Ferencz Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd, Károly, Lajos Viktor, Frigyes Jenő, Ernő és Rainer kir. hercegek. Mária Jozefa és Klotild kir. hercegnők mély gyászba jelentek meg. Ott voltak továbbá az udvari méltóságok, a pápai nunczius, a rendkívüli követek, a titkos tanácsosok, a miniszterek, a reichsrath két házának elnökei, a küldöttségek, a tábornokikar és a testőrség. A holttestet Gruscha hercegérsek a papság élén fogadta. A beszentelés után a liberát énekelték. A magyar kormányt Fehérváry báró és Josephovics miniszterek képviselték.

Koburg Klementina ez idő szerint Abbáziában tartózkodik. A bolgár fejedelem anyja jól érzi magát a kies fürdőhelyen.

József főherceg aradmegyei uradalmában, Kisjenőn tiz napig tartó udvari vadászat vette kezdetét. A vadászatokon részt vesz József főherceg vejével, Fülöp orleánsi herceggel.

Németujvári Batthány László gróf, cs. és kir. kamarás f. hó 10-én tartotta esküvőjét a bécsi fogadalmi templomban corredói és starkenbergi Coreth Mária Terézia gróf kisasszony csillagkeresztes hölgyvel, gróf Coreth Károly tábornoknak, a testőrség alkapitányának leányával. Az új pár a nászutazás után Köpcsényben fog lakni.

Galanthai Eszterházy Miklós herceg, Fraknó örökös ura, Edelstetten grófja, Sopronmegye örökös főispánja, az államtudományok doktora, cs. és kir. kamarás nov. 16-án tartotta esküvőjét Budapesten, a hercegprimás házi kápolnájában ciráki és dénesfalvi Cziráky Margit gróf kisasszonnyal, Cziráky Antal gróf és néhai neje született Eszterházy Alice grófnő, csillagkeresztes hölgy leányával.

Főuri est. Csekonics Endre, v. b. t. t. abból az alkalomból, hogy Esterházy Miklós herceg Cziráky Margit grófnővel házas-

ságra lépett, kecskeméti-utcai palotájában családi estélyt rendezett. Az estélyre a bíbdog ifju pár rokonsága és hozzátartozói szám szerint nyolcvan volt hivatalosak.

Bánffy Dezső báró ifjabb fia Ferenc, Kolozsvárt eljegyezte Petrichevics Horváth Idát.

Lévay Mihály, ujszászi plébános boldogult Erzsébet magyar királyné ő felségéért tartott istentisztelet alkalmával mondott gyászbeszédét díszes füzetben nyomatta ki. A gyászbeszéd, méltó kifejezése a magyar nemzet fájdalmának s megható hangja utat tör a szívek rejtekébe s azon megnyugtató érzést támasztja minden igaz keresztény lelkébe, hogy az isteni gondviselésben való hit az egyedüli, mely megnyugvást ad a földi létnek.

Nádasdy Ferenc gróf a megyeri parforce-vadászaton egy akadály átugratása közben lovával együtt lebukott. A segélyül hívott dr. Bajassa István orvos bordatörést és agyrázkódást konstatait, úgy hogy eleinte aggódtak a gróf miatt. Most azonban már túl van minden veszélyen s rövid idő alatt teljesen fölépül.

A királyné második szobra. Budapest után Salzburg a második város, amely szobrot emel a királynénak ki júliusban járt utoljára osztrák földön és ekkor Salzburgban időzött. A szobor bizottság, melynek Lajos Viktor kir. herceg a védője, most felhívást bocsátott ki, hogy adakozzanak a szoborra.

A budapesti Erzsébet-templom ügyében, az első értekezletre a katolikus kör helyiségeiben számos előkelőség gyűlt össze. A gyűlést Vaszary Kolos hercegprimás nevében Walter Gyula dr. kánonok nyitotta meg. A jelenlevők ezután kimondták, hogy gyűjtő bizottsággá alakulnak. Fővédőnek Mária Valeria kir. hercegnőt fogják fölkerüni, a kihez deputációt küldenek. Tiszteletbeli elnöknek Vaszary Kolos bíborost választották meg. Elnökök lettek: Zichy Nándor gróf, özv. Cziráky Jánosné grófné, társelnökök: özv. Májláth Györgyné, Zichy Nándor gróf, Wenckheim Frigyesné grófné, pénztáros: Pallavicini Edéné örögrófné, igazgató: Kanter Károly, a királyi palota plébánosa, jegyző: Gyürky Ödön.

A Mátyás-templom környékének szabályozása kapcsán megépítik a Halász-bástyát, melynek költségét előzetesen 250.000 forintban állapították meg. Felét a kormány, másik felét a főváros fizeti.

A koronázási alapítvány szobrász-dijára a tanács Szárnovszky Ferenczet és Kallós Edét jelölte.

A középítési bizottság Anonymus szobra helyéül az Atilla-körút mellett levő kis parkot jelölte meg.

Helyreigazítás.

Lapunk 22. számában Pongrátz Béla költeményének címe: „Circumdederunt me . . .” hibásan iratott „Circumdederum me”-nek, mely hibát ezennel helyreigazítjuk.